

Lukas 5: 33-39

Het optreden van Jezus heeft in de tijd aan het begin van de jaartelling vaak voor enorme schokken gezorgd. Er was in Israel een gevestigde orde. De Farizeeën hadden bepaald hoe het leven met God ingevuld diende te worden. Men kende de bijbel wel, maar behalve de toenmalige bijbel – het Oude Testament – kende men ook de overlevering van de ouden. Deze overleveringen zijn ontstaan door ernstige studie van de Schriftgeleerden en bevatten vooral voorschriften hoe de woorden van de bijbel moeten worden toegepast. Zo bestonden er allerlei voorschriften over de sabbat en ook over het vasten. En hoewel Jezus absoluut de hele bijbel geloofde en toepaste tijdens Zijn aardse leven, voelde Hij zich wel vrij om van allerlei menselijke voorschriften af te wijken. Voorschriften en regels die beknellend waren voor het nieuwe leven dat Jezus aanbood werden rigoreus terzijde geschoven. Want dat moeten we wel goed realiseren. In de ogen van Jezus' tijdgenoten was Hij een vernieuwer. Iemand die bestaande gebruiken aan z'n laars lapte en inging tegen de gevestigde orde.

Dat was in de tekst van vandaag ook aan de hand. We krijgen de indruk dat het gesprek tussen Jezus en de Farizeeën plaats vond vlak nadat Jezus bij Levi de tollenaar had gegeten. Jezus' manier van omgaan met tollenaars en zondaars is het hele Lukas Evangelie door een doorn in het oog van de Farizeeën en schriftgeleerden. We zien dat hier in Lukas 5 als Jezus bij Levi binnengaat, in Lukas 15 was het de directe aanleiding om de gelijkenis van de verloren zoon, het verloren schaap en de verloren munt te vertellen. De oudste zoon in de gelijkenis was een spiegel voor de schriftgeleerden, de jongste zoon stond model voor de tollenaars en zondaars. In Lukas 18 vertelt Jezus een gelijkenis over een tollenaar en een Farizeeër die gingen bidden in de tempel, waarbij de tollenaar gerechtvaardigd naar huis gaat en de Farizeeër niet. En in Lukas 19, als Jezus bij Zacheus de tollenaar aan tafel schuift, mopperen de omstanders opnieuw. Jezus verdedigt zich met de woorden: *zij die gezond zijn hebben geen geneesheer nodig, maar zij die ziek zijn. Ik ben niet gekomen om rechtvaardigen te roepen, maar zondaars tot bekering (8:31).* Hieruit blijkt ook duidelijk dat Jezus niet de zonden van de tollenaars goedkeurt, maar dat Hij hen op zoekt met het Evangelie van vergeving en nieuwe kansen. Aansluitend ontstaat er dan een discussie over het vasten. De Farizeeën kenden zo hun vaste momenten om te vasten. Denkt u maar aan die Farizeeër uit de gelijkenis

van Jezus die tegelijk ging bidden met de tollenaar (Lk. 18: 9 ev.), deze Farizeeën was er trots op dat hij twee keer in de week vastte. Ook de discipelen van Johannes de Doper kenden het gebruik om te vasten. Maar de discipelen van Jezus hielden zich blijkbaar niet aan het voorschrift om te vasten. Waarom niet?

Omdat de bruidegom er nu is. Jullie vasten toch ook niet op een bruiloft? Vasten is een onderstreping van het gebed. De farizeeën hebben ongetwijfeld vaak gebeden om de komst van de Verlosser van Israel. Maar als die Verlosser gekomen is, dan vier je feest! Dan vast je niet.

En dan vertelt Jezus twee korte gelijkenissen met dezelfde betekenis. Niemand scheurt een lap van een nieuw kledingstuk af om een oude te repareren. De nieuwe lap, zal meer krimpen dan de oude, en geheit dat het opnieuw scheurt.

En niemand doet nieuwe wijn in oude zakken. De nieuw wijn die nog volop gist, zal ervoor zorgen dat de oude zakken, die niet meer soepel zijn, zullen barsten.

Zegt Jezus daarmee dat het oude kledingstuk en de oude wijn in oude zakken fout zijn. Nee, dat zegt Hij niet. Maar Hij zegt wel dat de wetten, regels en gebruiken van de Farizeeën het leven eruit kunnen halen. Waar Jezus verschijnt en door Zijn Geest aan het werk gaat, kan het maar zo gebeuren dat vormen van voorheen minder passen. De nieuwe wijn heeft dan ook nieuwe zakken nodig. Er zijn nieuwe vormen nodig.

Ik denk dat hier ook best een les in zit voor de gemeente. Niet om zomaar, zonder er bij na te denken de ene na de andere vernieuwing in te voeren. Vernieuwingen zijn nooit een doel op zich. Het gaat erom of het Evangelie van Christus de ruimte krijgt en zo goed mogelijk aansluit bij de toehoorders. Sinds de Pinksterdag mag iedereen het Evangelie horen in z'n eigen taal. Dat wil dus zeggen dat onze jongeren bijvoorbeeld een bijbelvertaling in hedendaags nederlands mogen lezen en ook liederen mogen zingen die aansluiten bij hun beleving en muziekstijl. En daarmee moeten we niet al het nieuwe zonder meer omarmen. Nee, we moeten het toetsten aan de bijbel. Niet elke vernieuwing biedt meer ruimte voor het werk van Gods Geest. Een vernieuwing die de overdracht van Gods Woord in de weg staat moet je nooit invoeren. Maar als we merken dat onze gebruiken de verkonding van het Evangelie en de werking van Gods Geest in de weg staan, omdat deze gebruiken niet meer aansluiten bij de geloofsbeleving van de mens van vandaag, dan mogen we best op zoek naar nieuwe zakken. Zijn daarmee de oude zakken fout, nee, die zijn prima en die voldoen ook prima, maar misschien niet altijd even goed voor jonge

mensen. Maar wie halstarrig probeert nieuwe wijn in oude zakken te doen, of een nieuwe lap op een oud kledingstuk te zetten, zal merken dat de zaak gaat scheuren. Jezus was een vernieuwer. Hij vond het blijkbaar belangrijk dat de verpakking geen belemmering was voor de inhoud. Toen ik met deze inleiding bezig was, vroeg ik me af hoe onze tijdgenoten tegen de christelijke kerk aankijken. Ziet men de kerk als een vernieuwingsbeweging die een Boodschap van Leven uitdraagt, of staan we bekend als een instituut dat angstvallig probeert vast te houden aan opvattingen en gebruiken die voor het overgrote deel van onze Westeuropese bevolking rijp voor het museum zijn? Het stemt tot nadenken dat woorden als 'hervormen' en 'reformereren' zoiets als veranderen betekenen. Terwijl de kerken die deze woorden in hun naam dragen veelal niet als vernieuwend bekend staan.

God roept ons in ieder geval om in deze tijd een levende Boodschap uit te dragen. Een nieuw leven beginnen, verworven door de kruisdood en opstanding van Jezus. Wie in Christus is, is een nieuwe schepping. Een Boodschap van verandering. Nieuwe wijn, sinds Pinksteren blijft het maar gisten, zo sterk, dat de zakken af en toe vervangen moeten worden. AMEN